

الإشارات

کندوکاوی در برجسته‌ترین رخدادهای
بازارهای سرمایه عربی

سال اول | شماره ۳۵ | ۲۸ اسفند ۱۴۰۲

اداره امور بین‌الملل

بسم الله الرحمن الرحيم

تدوین و انتشار اداره امور بین الملل سازمان بورس و اوراق بهادار
راهبری دکتر حسین محمدی، مشاور عالی و جانشین رئیس سازمان در حوزه فناوری اطلاعات و امور بین الملل
نظارت کریم کریمی، رئیس اداره امور بین الملل سازمان
همکاران این شماره کریم کریمی

مطالب این نشریه لزوماً انعکاس نظرات سازمان بورس و اوراق بهادار ایران نیست.
نشریه الاشارات از دریافت مقاله‌ها و اخبار مناسب استقبال می‌کند.
نشریه در دخل، تصرف و تلخیص مقاله‌ها آزاد است.
نقل مطالب با ذکر مأخذ مانعی ندارد.
نشانی نشریه: تهران، تقاطع خیابان مطهری و قائم مقام فراهانی، ساختمان بورس و اوراق بهادار، طبقه دوازدهم،
اداره امور بین الملل
تلفن: ۰۲۱ - ۸۴۰۸۳۷۰۷
نشانی اینترنتی: www.seo.ir
پست الکترونیک: intl@seo.ir

فهرست

● عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

● مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

● افزایش درآمد دولت عمان

● جذب ۲/۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در بحرین در پی اجرای طرح

«پروانه طلایی»

● موفقیت پروژه ۲۰۰ میلیون دلاری بانک جهانی در مصر

● کاهش ۲۸ درصدی مازاد تراز تجاری خارجی قطر

عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

بورس‌های عربی منطقه هفته کم نوسانی را سپری کردند. در حالی که ۸ بورس سبز رنگ بودند، اما تنها شاخص دو بورس بیش از یک درصد بالا رفت: بحرین ۱/۷ و عربستان ۱/۲، شاخص بورس دوی ۰/۹ درصد و شاخص این ۵ بورس هم کمتر از نیم درصد بالا رفت: اردن، قطر، عمان، کویت و مصر. از سوی دیگر، ۴ بورس هم قرمز رنگ بودند و بورس عراق با ثبت افت ۳/۳ درصدی بدترین عملکرد را داشت. شاخص بورس لبنان هم ۲/۵ درصد پایین آمد. این میزان برای دو بورس فلسطین و ابوظبی کمتر از ۰/۳ درصد بود.

بنظر می‌رسد ناآرامی‌های منطقه برای سرمایه‌گذاران بورس‌های عرب، دیگر موضوع چالشی به حساب نمی‌آید، و نوسان اخیر تحت تاثیر مسائل داخلی کشورها روی داده باشد.

در سطح جهان، فشار تورمی در آمریکا باعث شده تا معامله‌گران در انتظار کاهش نرخ بهره اعلامی از سوی فدرال رزرو باشند. به همین علت، بهای طلا پس از سه هفته رشد، کاهش ۰/۶ درصدی را شاهد بود.

بهای نفت خام نیز در روز جمعه اندکی کاهش یافت، اما به دلیل گزارش کاهش ذخایر آمریکا و حملات پهپادی اکراین به پالایشگاه‌های روسیه، در مجموع بهای این طلای سیاه رشد هفتگی ۴ درصدی را ثبت کرد.

رتبه	کشور	شاخص	14 March 2024	تغییر هفتگی (%)	تغییر از ابتدای سال End-2023
۱	اردن هاشمی	Amman SE General	2,499.76	0.33	2.96
۲	امارات متحده عربی	DFM General	4,290.34	0.88	5.95
۳	امارات متحده عربی	FTSE ADX General	9,221.37	-0.14	-3.58
۴	بحرین	Bahrain All Share	2,046.77	1.71	4.35
۵	عراق	ISX Main 60	903.01	-3.30	1.10
۶	عربستان سعودی	Tadawul All Share	12,728.53	1.20	6.36
۷	عمان	MSM 30	4,785.52	0.18	6.69
۸	فلسطین	Al-Quds	547.09	-0.26	-6.83
۹	قطر	QE General	10,256.05	0.25	-0.28
۱۰	کویت	Main Market 50	5,994.50	0.18	9.60
۱۱	لبنان	BLOM Stock	1,675.49	-2.51	-16.54
۱۲	مصر	EGX 30	31,316.43	0.05	26.83

مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

● افزایش درآمد دولت عمان

درآمد دولت عمان تا پایان ماه ژانویه ۲۰۲۴ با ۳ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه در سال گذشته از یک میلیارد ریال (۲/۶ میلیارد دلار) فراتر رفت. این رشد که عمدتاً ناشی از افزایش ۱۳۲ درصدی درآمدهای جاری است، چشم‌انداز مالی در حال تحول کشور را در کشاکش نوسانات درآمدهای نفت و گاز نشان می‌دهد. مازاد بودجه نیز به حد نصاب ۸۵ میلیون ریال رسید.

افزایش درآمدهای دولتی عمان به ۱,۰۱۴ میلیارد ریال تا ژانویه ۲۰۲۴ نشان دهنده یک خط سیر پایدار اما انعطاف‌پذیر اقتصادی است. تا پایان ژانویه ۲۰۲۴، درآمد خالص نفت با کاهش یک درصدی به ۵۹۵ میلیون ریال رسید. میانگین بهای نفت ۹۰ دلار در هر بشکه و میانگین تولید نفت عمان ۱,۰۴۰,۰۰۰ بشکه در روز بود. علاوه بر این، درآمد خالص گاز نیز با ۴۸ درصد کاهش نسبت به دوره مشابه در سال ۲۰۲۳، رقم ۱۳۵ میلیون ریال را ثبت کرد.

از سوی دیگر، مجموع درآمدهای جاری عمان تا پایان ژانویه ۲۰۲۴ با افزایش ۱۶۱ میلیون ریالی به ۲۸۳ میلیون ریال رسید.

● جذب ۲/۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در بحرین در پی اجرای طرح «پروانه طلایی»

در پی اجرای طرح «پروانه طلایی» در بحرین در آوریل ۲۰۲۳، این کشور از جذب ۲/۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری بزرگ ناشی از ۹ ابر پروژه خبر داد. انتظار می‌رود این پروژه‌ها حدود ۳۰۰۰ فرصت شغلی ایجاد کنند.

طرح «پروانه طلایی» مزایای جذاب و دسترسی پروژه‌های دارای اولویت، مانند تخصیص زمین را ارائه می‌دهد. هدف اصلی آن حمایت از توانایی‌های بارز این کشور برای جذب سرمایه در مشاغل تأثیرگذار از صنایع مختلف است تا از این طریق به رشد اقتصادی پایدار کمک کند.

گفتنی است نسبت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) بحرین به تولید ناخالص داخلی آن کمی بالاتر از ۸۱ درصد بوده که از میانگین جهانی بیشتر است.

در بازه زمانی یک دهه، از ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۲، تولید ناخالص داخلی اسمی بحرین رشد قابل توجهی را تجربه کرد و از ۹/۶ میلیارد دلار به ۴۴/۴ میلیارد دلار افزایش یافت. در حقیقت اقتصاد این کشور به طور متوسط، سالانه رشد ۸ درصدی را ثبت کرد که از نرخ جهانی ۵/۵ درصد بالاتر است. علاوه بر این، بحرین با موفقیت به بخش‌های اقتصادی خود تنوع بخشید به گونه‌ای که در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۳، بخش غیرنفتی ۸۳/۶ درصد از تولید ناخالص داخلی واقعی را به خود اختصاص داد. شایان ذکر است، در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۳، بخش خدمات مالی ۱۸/۱ درصد GDP را در بر گرفت و از نفت - به عنوان بزرگ‌ترین سهم در تولید ناخالص داخلی واقعی - پیشی گرفت.

● موفقیت پروژه ۲۰۰ میلیون دلاری بانک جهانی در مصر

در سال ۲۰۲۰ بانک جهانی یک پروژه ۲۰۰ میلیون دلاری در مصر تحت عنوان «تسهیل کارآفرینی برای اشتغال‌زایی» به اجرا گذاشت. تا پایان ۲۰۲۳، این پروژه ۸,۸۲۹,۴۰۰ شغل را ایجاد و حفظ کرده است. به علاوه حدود ۲۰۰ هزار مصری که ۴۳ درصد از آنها بانوان بودند، از این پروژه سود برده‌اند. بر اساس گزارش بانک جهانی، جمعیت مصر در سال ۲۰۲۳ از مرز ۱۰۴ میلیون نفر گذشت که ۷۶ درصد از آنها زیر ۴۰ سال هستند. نیروی کار در مصر در حال حاضر حدود ۳۰ میلیون نفر است، از این رو، ایجاد شغل یک عامل حیاتی در حفظ رونق و ثبات اقتصادی به شمار می‌رود.

بنابراین، بانک جهانی قصد دارد از طریق این پروژه برای حمایت از ایجاد شغل در مصر، کارآفرینی و افزایش دسترسی به منابع مالی را برای شرکت‌های کوچک و متوسط افزایش دهد. هدف این

پروژه، رسیدگی به چالش‌های عمده‌ای است که جوانان و زنان در راه‌اندازی کسب و کارهای جدید با آن مواجه هستند.

نهاد مجری پروژه بانک جهانی در مصر، «آژانس توسعه شرکت‌های خرد، کوچک و متوسط» است. هدف این پروژه، تامین مالی ۸۵,۲۰۰ شرکت خرد، کوچک و متوسط (MSME) از طریق ۳۰ واسطه‌گری مالی، اعم از بخش بانکی و غیربانکی است. علاوه بر این، هدف آن سرمایه‌گذاری در ۱۹۰ استارت‌آپ از طریق ۱۰ واسطه سرمایه ریسک و ایجاد بیش از صد هزار شغل جدید است. از سال ۲۰۲۳، این پروژه منابع مالی را به شرکت‌ها در بخش‌های مختلف اختصاص داده است. ۷۲ درصد از منابع مالی پروژه بانک جهانی در مصر به بخش تجارت، ۱۵ درصد به خدمات، ۷ درصد به تولید دام، ۵ درصد به صنعت و یک درصد به سایر بخش‌ها تخصیص داده شده است.

● کاهش ۲۸ درصدی مازاد تراز تجاری خارجی قطر

گرچه مازاد تراز تجاری خارجی قطر در ژانویه ۲۰۲۴ به حدود ۱۷/۵ میلیارد ریال (۴/۸ میلیارد دلار) رسید، اما در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ کاهش قابل توجهی را نشان می‌دهد. طبق آخرین گزارش سازمان برنامه‌ریزی و آمار، علت کاهش قابل توجه این رقم، کاهش چشمگیر صادرات همراه با افزایش شدید واردات در مدت مشابه است.

مجموع صادرات کالای قطر در ژانویه ۲۰۲۴، شامل صادرات و صادرات مجدد با مبدأ داخلی در مقایسه با ژانویه ۲۰۲۳ حدود ۹/۱ درصد کاهش اما در مقایسه با ماه قبل، ۵/۷ درصد افزایش نشان می‌دهد. در مقابل، واردات کالا در ژانویه ۲۰۲۴، افزایش قابل توجه ۳۸/۳ درصدی نسبت به ژانویه ۲۰۲۳ و افزایش ۲۸ درصدی نسبت به دسامبر ۲۰۲۳ را نشان می‌دهد.

چین، بزرگ‌ترین شریک تجاری قطر به شمار می‌رود. سه مقصد عمده صادراتی قطر به ترتیب چین (۲۴/۲ درصد)، کره جنوبی (۱۳/۵ درصد) و هند (۱۳/۱ درصد)، و سه کشور صادرکننده عمده به قطر به ترتیب چین (۱۳/۲ درصد)، عمان (۹/۳ درصد) و ایالات متحده (۷/۱ درصد) بوده‌اند.